

CÀPSULA DIA EUROPEU DE LA MEDIACIÓ: CERCLE DE DIÀLEG SOBRE LA BANALITZACIÓ DE LA VIOLÈNCIA EN LA INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA

DIA I HORA: Dimarts, 16 de gener de 2023, a les 18.00 h.

ESPai: Seu del CEESC a Barcelona.

PONENTS: **Josep Fígols**, emprenedor B-resol, **Sheila Mas**, tècnica del Consorci d'Educació de Barcelona, **Ariadna Troya**, membre de PDA Bullying, **Cristina Gutiérrez**, fundadora de la Granja Escola, **Nuria Bardasco**, mestra de primària a l'escola Vedruna Immaculada, i **Sergi de Alfonso**, entrenador de futbol juvenil a la UE Sant Andreu

CONDUEIXEN L'ACTIVITAT: Mariona Garriga, Lis Guitart, Blanca Barredo i Inmi Roura, membres del Col·lectiu de Mediació del CEESC.

RELATORES: Blanca Barredo, Lis Guitart i Mariona Garriga.

L'objectiu principal de l'activitat és la de commemorar el Dia Europeu de la Mediació d'enguany tractant un tema que amoïna la societat com és la banalització de la violència en la infància i l'adolescència. Hem considerat centrar aquesta qüestió en els espais educatius i de lleure i per aquest motiu hem convidat professionals i testimonis que es relacionen en aquests àmbits.

Per altra banda, també era important per a nosaltres la presencialitat d'aquesta activitat, i així promoure les trobades en aquest format, molt perjudicat per la pandèmia. També les considerem molt necessàries per fomentar el treball en xarxa de professionals dedicats a l'educació.

Amb el propòsit que la Càpsula fos dinàmica i participativa vam organitzar un cercle de diàleg en format peixera i, així, donar veu al públic assistent. El cercle estava format per un cercle interior, amb convidats i convidades especialistes que treballen amb infants i adolescents, i per un cercle exterior, amb públic assistent que s'ha sentit cridat a participar en l'activitat per motius diversos.

IDEES CLAU:

Tractament d'un assumpte complex, actual i que amoïna la societat: el creixement exponencial de la violència entre els infants i adolescents durant aquests darrers anys, especialment els

casos de *bullying* o assetjament escolar, *ciberbullying* i violència sexual entre nens, nenes i adolescents. També s'han agreujat de manera considerable els problemes de salut mental entre joves, un fet que ha provocat un augment de suïcidis.

Un altre aspecte que va motivar la temàtica de la Càpsula va ser la inquietud davant la falta de respecte i d'autoritat dels nens, nenes i adolescents envers els adults.

Tot plegat es considera que condiona de manera directa amb els resultats PISA, que han revelat una baixada important del rendiment escolar dels i les adolescents de 4t d'ESO.

L'objectiu del nostre cercle de diàleg ha estat el de cercar un espai de reflexió amb professionals que treballen amb infants i adolescents en l'àmbit educatiu i de lleure i fer un recull dels seus pensaments, sorgits de l'activitat.

CITES DELS PONENTS A DESTACAR:

- “Es normalitza la violència. En una dinàmica que es va fer a l'escola, es va preguntar qui havia fet *bullying* o accions violentes a un grup d'adolescents. Havien de posar un gomet, doncs bé, els va semblar que era massa poc un sol gomet. Van demanar-ne més. Hi havia orgull d'haver sigut violent... La violència està més normalitzada i això fa que sigui més difícil de gestionar.” *Ariadna Troya (PDA Bullying)*.
- “Els adults tenen la responsabilitat de garantir un espai segur als infants i joves.” *Sheila Mas (Consorti d'Educació de Barcelona)*.
- “Les emocions: agressivitat, ansietat i tristesa són molt intenses. Calen tècniques i eines per regular l'agressivitat.” *Cristina Gutiérrez Lestón (Granja Escola)*.
- “Respecte, saludar el rival, els dilluns parlar de què va passar al partit, potenciar l'esforç, la puntualitat, el clima de companyonia, de respecte als àrbitres -mostrar on estan els límits, obligar a esforçar-se. Ser entrenadors formatius.” *Sergi de Alfonso (UE Sant Andreu)*.
- “A l'escola es treballa com gestionar conflictes, programa emocional, assemblees i tutories per parlar del grup i fer cohesió.” *Nuria Bardasco (Vedruna Immaculada)*.
- “Allà on no arribem les persones, les noves tecnologies poden ajudar i alertar de violències. Una visió positiva de les mateixes.” *Josep Fígols (B-resol)*.

REFLEXIONS DELS PARTICIPANTS:

Es va iniciar la Càpsula amb la pregunta següent per trencar el gel, fer les presentacions i generar confiança.

Quin joc recordeu de la vostra infància?

Els participants van recordar jocs de pati de l'escola, al carrer o a casa, amb cert rerefons violent: jocs com “matar” o “churro, mediamanga, mangotero”, altres jocs com “el joc dels

petons”, aconseguir petons. També es recorda jugar a futbol o simplement a córrer pel pati buscant aliats tot cantant: “qui vol jugar a ...”. Altres jocs de taula es van recordar com el dominó.

Vam abordar el tema que ens ocupava amb tres rondes amb les següents preguntes:

Creieu que els joves tenen incorporada la violència en la seva vida?

Els participants del cercle estan d'acord en el fet que els joves i adolescents tenen incorporada la violència, però de diferents formes. Aquesta normalització implica que moltes vegades no s'adonen de la seva actitud i canviar la mirada del que no sigui “normal” és difícil.

En una de les aportacions es considera que en alguns països la violència s'expressa de manera més directa, com llençar pedres o barallar-se, en altres llocs, la violència s'ha tornat més subtil, amb exemples com el buit emocional o la rumorologia.

S'observa que la violència és una qüestió social i això implica que tots en som responsables. Part del problema és que els joves associen ser violents amb ser líders; a més, reconèixer la vulnerabilitat no està ben vist. També es parla que la situació ha empitjorat des de la pandèmia, on des de llavors afloren més intensament emocions com la ràbia o la tristesa, fet aquest que ha implicat un augment en l'agressivitat. Igualment, des de centres educatius s'han observat conductes entre els joves on es reafirmen ells mateixos com a violents i en fan fet d'orgull.

La normalització de la violència dificulta la gestió, la prevenció i la provenció del conflicte.

Quines creieu que són les causes de la violència?

En aquest punt es coincideix que els adults tenen la responsabilitat de garantir un espai segur per als infants i joves, ja que el seu comportament hi influeix directament. Actualment, hi ha manca de bons referents adults, persones on emmirallar-se i ser referents en valors. Així mateix, s'observa un nou model de criança basat en la sobreprotecció, que provoca baixa autoestima i manca d'autonomia, així com falta de respecte a l'autoritat adulta ja que ens relacionem com a col·legues i no des de l'adult a l'infant/jove. També s'observa manca de límits en l'educació en general i, és clar, en l'ús de pantalles i tecnologia que porta a molta informació violenta. De fet, els adults també estan sobrepassats per les noves tecnologies i l'excés d'informació.

Altres causes que afavoreixen la banalització de la violència són la intensitat actual de les emocions i la manca d'eines per a la seva gestió. Hi ha analfabetisme emocional.

Algunes de les conclusions a què es va arribar en les respostes a aquesta pregunta és la importància de la tolerància zero a la violència, de la necessitat de treballar en la construcció d'un futur pacífic i la importància de ser referents millors per a les generacions futures.

Com treballem les manifestacions de violència?

Es van proposar diferents estratègies. Es van esmentar tallers sobre gestió de conflictes, programes per treballar les emocions, fomentar el respecte i la companyonia a l'esport, establir límits clars, promoure models de drets dels nens, i fomentar un bon ús de la tecnologia.

Com a exemples en l'àmbit de l'esport es va parlar sobre com abans de començar un partit de futbol es treballen qüestions com ara com saludar-se amb l'adversari o el respecte als àrbitres. També crear diversió, complicitats entre entrenadors i equip. En el futbol, en categories infantils i adolescents, s'han de divertir. S'ha de rebaixar l'angoixa competitiva i ser entrenadors formatius.

A PDA Bullying treballen la prevenció-detecció-actuació contra el *bullying*. De la plataforma es poden obtenir banc de recursos, certificació de bones pràctiques, assessorament a centres educatius, tallers o la definició d'un pla d'actuació.

Cal treballar per crear molta més consciència i, al ser un context complex, és necessari treballar en xarxa. S'hauria de fer un treball conjunt i fer-la grossa, va indicar la Cristina Gutiérrez Lestón.

També es va destacar la importància de la detecció primerenca de situacions de violència i la implementació de plans de convivència i benestar.

Finalment es va fer participar els membres del cercle exterior

Els participants del cercle exterior agraeixen les aportacions dels professionals experts, coincideixen en els plantejaments exposats en el cercle interior i posen èmfasi a responsabilitzar la societat, als adults, que són els que ens hem de posar a treballar.

Finalment, es fa una ronda de sortida per al cercle interior per respondre la pregunta. Què t'emportes?

En general, els assistents van verbalitzar que s'emportaven sentiments positius en relació amb la trobada, i acabem l'activitat reafirmant-se i reafirmant-nos tots els assistents com un col·lectiu activista del benestar emocional.

CONCLUSIONS:

L'expertesa i motivació de les persones convidades i assistents van aportar moltes reflexions al tema plantejat que ens permeten resumir en les següents línies:

La violència en infants i adolescents sempre ha existit, però evoluciona segons l'època, país o context.

Actualment, percebem de forma genèrica una normalització de la violència entre els infants i adolescents. Quan parlem de normalització o banalització ens referim al fet que la violència es manifesta de manera natural en la vida dels infants i joves i, fins i tot, en fan un ús per adquirir lideratges i atenció respecte als seus iguals, exercint-la sense por i perdent el respecte als seus progenitors, mestres... i als adults en general.

Aquesta situació actual ve influenciada per múltiples factors:

- La nova tecnologia que, si bé ha suposat un avenç per a la humanitat, també ha estat un factor que comporta molta problemàtica social, ja que ha sobrepassat els mateixos creadors i els adults, que no n'han sabut mesurar l'impacte real.
- L'excés d'informació, violenta en molts casos. Estem connectats permanentment a la xarxa a través de correus electrònics, grups de whatsapp, etc. en els diferents àmbits de les nostres vides, com el laboral o escolar. I tot plegat ha provocat que la societat esdevingui estressada, accelerada, ansiosa i amb molta càrrega emocional, sobretot en agressivitat, tristesa i por.
- Manca d'eines poder gestionar les emocions.
- Manca de referents per als infants i joves.
- Manca de límits en l'educació, que ha provocat la sobreprotecció als infants i joves. Les persones adultes tenen por davant el futur desconcertant dels fills i filles.

Considerem que incorporar l'educació emocional, la gestió dels conflictes i la mediació en l'educació dels infants i joves és imprescindible per garantir que puguin créixer i desenvolupar en espais segurs i amb tolerància zero a la violència.

Com va dir la Cristina Gutiérrez de la Granja-Escola, tots els professionals dedicats a aquest tema cal que ens unim per "fer-la ben grossa".

Queda clar que és responsabilitat dels adults ser models a seguir i treballar en l'educació socioemocional dels joves per trencar amb la normalització de la violència. Només així podrem garantir un futur segur i pacífic per a les següents generacions.

PER SABER-NE MÉS...

- [B-resol](#)
- [La Granja escola Barcelona](#)
- [PDA Bullying](#)

COL·LEGI D'EDUCADORES I EDUCADORS SOCIALS DE CATALUNYA

Gener 2024

www.ceesc.cat

934 521 008

ceesc@ceesc.cat

